

DIRVA

Nr. 140

Gruodis-December 7, 1960

Cleveland, Ohio

LIETUVOJE TEBESISKUNDŽIA REZISTENCINE VEIKLA

"Tiesa" paskelbė Valentino Strazdelio laišką, kuriuo tas Strazdelis rodo besistengiąs nuvažiuoti nuo savęs gundytojus, tebetraukiančius jį į rezistencinę veiklą. Iš laiško matyti, kad Valentinas Strazdelis į rezistencinę veiklą buvo įsijungęs visai neseniai, būtent, 1955-tais metais, būdamas "dar visai jaunas, politiškai nesubrendęs". Buvo pagautas ir išsiųstas "Tarybų Sąjungos gilumon".

Kiek laiko jis ten buvo, ne visai aišku, bet sakosi, kad geroji vyriausybė jam dovanojo, ir jis grįžo iš tos gilumos. Ir čia, jau grįžus, (reikia manyti, kad bent trejetą, jei ne penketą metų "pasimokius", taigi greičiausia visai neseniai) jį vėl pradėjo gundyti — siūlė parašyti eilėraščių slaptai rotatorių spausdinamam leidiniui, kalbino gauti rotatoriui popierio, matrisų, o gal net ir šovinių...

Strazdelis atsiskęs bendradarbiauti ir atsiskęs dalyvauti kalėdiniame "senų šulų" susitikime, kuris turėjęs įvykti Kaune. Ir parašė apie tai laišką į "Tiesą", kad būtų lengviau at-

sispirti gundymams. Skundžiasi, kad dar yra tokių veikėjų ir praneša, kad jie laikosi naujos taktikos: net į vadovaujančias vietas skverbiasi...

IRODINEJA RUBLIO GERUMĄ

Rublio "gerumo" klausimas ryšium su vykdoma pinigų reforma Lietuvoje pasidarė labai opus reikalas. Įvairūs pareigūnai pabrėžtu uolumu stengiasi įrodyti, kad rublis dabar geresnis, tvirtesnis, kad rublis dabar pats patikimiausias pinigų pasauly, ir kad, jei koks pinigų pasitikėjimo nebūsi, tai ne koks kitas, tik Amerikos doleris...

Valstybinio banko pareigūnai Lietuvos gyventojus stengiasi itikinti, kad rublio net ir "aukso turinys" yra padidintas, ir kad rublis esąs vienintelis pasaulyje, kurio aukso turinys pakilęs. Tik aritmetikos šiek tiek mokantieji niekaip negali to padidėjimo išskaičiuoti. Ligšiolinis rublis oficialiai skaitėsi atstojąs 0,222168 gramo aukso. Dabar yra skelbiamas, kad rublio mastas dešimteriopai

padidintas: naujas rublis vienas atstos ligšiolinių rublių dešimtį. Tai ir aukso atitikmuo turėtų būti bent dešimtį kartų didesnis, negu buvo seno rublio, būtent 2,22168 gramo. Bet iš tikrųjų skelbiama, kad naujasis rublis atitiks tik 0,987412 aukso. O tai yra ne dešimts senųjų rublių, o tik apie puspenktas. Kitaip sakant, naujas oficialus aukso atitikmuo rubliuose nesiekia nei pusės to atitikmens, kuris oficialiai buvo skelbiamas ligi šiol. Tiesa, praktinės reikšmės tai nei neturi, kadangi popierinio rublio lyginimas su aukso, kaip buvo, taip ir liko tik žodžiai, Maskvos bankas sutinka tik pirkti auksą popieriniais rubliais, duodamas vieną rublį už beveik gramą aukso, bet neparduoda. O kai neparduoda, tai tas reiškia, kad rublis faktiškai nėra vertas tiek, kiek sakoma.

Kaip užsieniuose, taip ir Lietuvoje, žmonės rublį vertina pagal tai, ką už jį galima pirkti. Be to, visi žino, kad pinigų patikimumas tarptautinėje rinkoje daugiausiai pareina nuo to, ar tą pinigą galima laisvai keisti į kitas vertybes. Kol sovietinis bankas neparduoda aukso nei kitos valiutos už rublius, ir kol tebėra suvaržytas rublio išvežimas bei įvežimas, tol veltui įrodinėjimais, kad rublis stipriausia pasauly valiuta. Nors apie dolerį sovietiniai finansininkai ir kalba, kad jis "dreba" (ir tai iš dalies tiesa), vistiek Lietuvoje dar niekas nenorės keisti dolerio net ir į "tvirtųjų" 90 kapeikų, o nesunkiai galės gauti net kelis naujuosius rublius už vieną "drebantį" dolerį.

AMERIKOS PAMĖGDŽIO JIMAS NETIKETOJE SRITYJE

Lietuvoje, kaip ir Amerikoje, mokyklos pradėjo vilioti pas save mokinius, kurie pasižymi sporte. Palangos vidurinės mokyklos mokytojai viešai piktinasi, kad Vilniaus A. Vienuolio vardo vidurinė mokykla - internatas (buvusi Vytauto Didžiojo gimnazija) paviliojo iš

(Nukelta į 4 psl.)

KODĖL SOVIETAI VETAVO MAURITANIJOS PRIĖMIMĄ Į JUNGTINES TAUTAS

Sovietija nustebino Vakarų delegacijas, JT Saugumo Taryboje vetuodama nepriklausomos Mauritanijos priėmimą į Jungt. Tautų narius. Sovietinis veto nebuvo nelauktas, bet jo motyvai vis dar nėra aiškūs.

Posėdžio išvakarėse sovietų delegatas Zorinas bėdė užkulisuose praversti mainus: žadėjo balsuoti už Mauritaniją, jei Vakarai sutiksį pritarti Orutinės Mongolijos priėmimui. Bet audringame Saugumo Tarybos posėdyje, nusitęsusiame iki 4 val. ryto, jis jau neminėjo Mongolijos, o kalbėjo apie "kontraversinį Mauritanijos statusą", remdamas Maroko pretenzijas, kad Mauritanija esanti jo istorinė dalis.

Marokiečiai Zorino panaudotą veto pavadino triumfu, bet Vakarų diplomatų sluoksniuose spėliojama, kokią kainą Marokas turės sumokėti Sovietijai už Maritanijos sukludymą įstoti į Jungt. Tautas. Esą galima, kad jie pradėsį spaudimą amerikiečiams prieš sutartį terminą, 1963 metus, išstumti.

Vakarų stebėtojai šį sovietinį veto reikšmingumą komunistinės strategijos "mūšyje dėl Afrikos" ženklui. Sovietai jau nebepritaria "Afrikos solidarumui", sako tie stebėtojai, bet spaudžią afrikiečius pasirinkti šaltojo karo frontus. Tai pastebėta Konge, tai aišku šiaurinėje Afrikoje, kur jie šiuo ėjimu padidino skilimą tarp Tuniso ir Maroko (Tunisas buvo pasiūlęs Mauritaniją priimti į Jungt. Tautas). Stebėtojai taip pat tiki, kad šis veto sukels ir platesnį antagonizmą.

Iš kitos pusės, kai kurie JAV pareigūnai tiki, kad Mauritanijos priėmimo vetavimas galės būti taktinis manevras, panašus į tą, kuriuo buvo kliudomas Japonijos priėmimas prieš kelerius metus. Tada sovietai bėdė praversti tolygius mainus, bet, jiems nepasisekus, panaudojo veto. Vėliau jie privertė Japoniją užmegsti diplomatinis ryšius jiems dėkingomis sąlygomis, ir tai buvo kaina už nekludymą Japonijai įstoti į Jungt. Tautas.

Bendruomenininkų diskusijos nenutrūksta ir prie kavos puoduko... Nuotraukoje iš kairės: J. Bačiūnas, V. Adamkavičius, J. Jasaitis ir S. Šiaučius.

Anksti žiemos rytą Vilniaus apylinkėje.

ALŽIRO PROBLEMAI LEMTINGA SAVAITĖ Organizuojamas europiečių sukilimas

Pierre Lagaille, kuris du kartus vadovavo Alžiro europiečių sukilimams, su keturiais bendrininkais pabėgo iš Prancūzijos. Tikima, kad jie galėtų būti pakeliami į Alžirą, kur reikią laukti naujų neramumų prieš De Gaulle vyriausybę.

Penki pabėgusieji priklausė penkiolikos asmenų grupei, kuri Paryžiaus karinio teismo teisima už praeitą sausį Alžire sukelto riaušės. Jie neatvyko posėdžių salėn po keturias dienas trukusio teismo posėdžių pertraukos. Diplomatinuose sluoksniuose teigiama, kad Lagaille ir vienas jo bendrininkas atvykęs į Barcelonos apylinkes Ispanijoje.

Pačių aktyviausių praeito sukilimo dalyvių dingimas daugelio laikomas ženklu, kad europiečiai Alžire projektuoją naujus neramumus, priešindamiesi prezidentui De Gaulle politikai. Po lapkričio 4 dieną prezidentas De Gaulle pasakytos kalbos, kurioje jis užsiminė apie galimą Alžiro respublikos įsteigimą, ypač pagausėjo gandai, kad Alžiro kolonistų "aktyvistai" ir kai kurie karininkai pradėję akciją prezidentui De Gaulle planuojamam referendumui užblokuoti. Paryžiuje taip pat plačiai kalbama, kad Lagaille ir jo bendrininkai pabėgę po to, kai jie buvę informuoti apie tuos pasirošimus.

Taip pat yra nepatvirtintų žinių, kad kai kurie aukštieji prancūzų karininkai nerandami savo postuose Alžire.

Ši savaitė laikoma lemtinga Alžiro problemos sprendime, nes trečiadienį ar ketvirtadienį premjeras Debrė pateiks parlamentui vyriausybės planą, pagal kurį turės būti sudarytas pusiau autonominio Alžiro provizorinis režimas, kaip pirmasis žingsnis į apsisprendimo referendumą, kuris numatomas praversti sausio

8. Penktadienį pats De Gaulle numato kelioms dienoms vykti į Alžirą ir ten pradėti paramos savo planui kampaniją. Jis tikisi sumobilizuosiąs musulmonų pritarimą ir sušvelninsiąs atakumą dalies europiečių, reikalaujančių "prancūziškojo Alžiro".

Jungtinėse Tautose Prancūzija, kaip ir jau penkis kartus anksčiau, boikotavo debatus Alžiro klausimu, prasidėjusius plebiscito politiniame komitete, Prancūzijos pasitraukimą iš debatų pasmerkė Tuniso delegatas Mongi Slim, kalbėjęs 25 Afrikanų tautų bloko vardu. Jie remia Alžiro musulmonų provizorinę vyriausybę ir smerkia prezidentą De Gaulle planus, kaip "pilnus pavojų".

Esą, De Gaulle planas siekiąs apsaugoti europinės mažumos in-

teresus ir bandąs Alžirą padalinti į zonas, tuo būdu susilpninant provizorinės Alžiro vyriausybės įtaką. Tokio kurso būvę laikomasi Maroke ir Tunise, prieš tiems protektoratams suteikiant nepriklausomybę, bet šiuo atveju tas kursas Alžire sukurtų chaotiškas sąlygas ir sukeltų pavojų Tuniso saugumui.

Afro-Azijos tautų blokas reikalauja, kad referendumą Alžire organizuotų ir prižiūrėtų Jungtinės Tautos. Tuo tarpu Prancūzijai simpatizuojančios valstybės siūlo priimti švelnesnį kursą, nes, esą, prezidentas De Gaulle per gana trumpą laiką spėjėsiškoti pritarimą savo liberališkai politikai, kuri vestų į eventualią Alžiro nepriklausomybę.

ŽINIOS IŠ VISO PASAULIO

* Prezidentu išrinktas sen. John F. Kennedy gavo sen. Symingtono vadovaujamo komiteto projektą Pentagonui reorganizuoti, panaikinant atskirus sausumos kariuomenės, aviacijos ir laivyno departamentus. Symington skaičiuoja, kad administracijos reorganizavimas sutauptų per metus 8 bil. dolerių, kurie galėtų būti panaudoti ginklų gamybai.

* Sovietija įtelkė Jungtinėms Tautoms naują reikalavimų seriją. Kongo reikalas: nuginkluoti pilk. Mobutu armiją, paleisti iš kalėjimo Lumumbą, evakuoti belgų karinį ir militarinį personalą, sudaryti Afrikos tautų komisiją, kuri tirtų, iš kur Mobutu gaunąs ginklus, ir atnaujinti diskusijas Saugumo Taryboje bei plenumo Kongo klausimu.

* JT specialus įgaliotinis Džal pranešė, kad Lumumba areš-

to metu buvęs apmuštas ir laikomas cėlėje, kuri nėra pateisinama higienos požiūriu. Gen. sek. Hammarskjöld kreipėsi į Tarptautinį Raudonąjį Kryžį, prašydamas skundą ištirti ir gauti reikalingas garantijas Lumumbos ir kitų suimtųjų saugumui užtikrinti.

* Vak. Vokietijos evangelikų bažnyčia apeliavo į Rytų Vokietijos gyventojus, kad jie nebėgtų į vakarus ir pasilikytų komunistų valdomoje Vokietijos dalyje. Praeitą mėnesį iš komunistinės Vokietijos dalies pabėgo per 22,000 žmonių, o pabėgėlių skaičius per paskutinį dešimtmetį jau siekia beveik 3 milijonus.

* Gana nutraukė diplomatinis santykius su Belgija, kaltindama už paskutiniuosius įvykius Konge ir Lumumbos "legalios vyriausybės" sužlugdymą.

IKI PASKUTINIO ŠOVINIO...

(13)

ŠIURPUS KALĖDŲ VAIZDAI "STALINGRADO TVIRTOVĖJE"

Daug yra mačusių "Stalingrado Madoną", bet maža kas žino, kaip tas paveikslas atsirado, ir kas jį piešė. Stalingradą supančiuose apkasuose, nepaisant kasdieninių pavojų ir mirties artumo, vis dėlto buvo ruošiamasi Kūčių vakarui.

Gdytojo Kurto Reuberio sanitarinis bunkeris buvo perdalintas antklode. Ankštame kamputyje gydytojas piešė paveikslą, norėdamas vaizdu sužeistiesiems ir mirštantiesiems fronto kovotojams išreikšti šventės prasmę, kurios žodžiais jau neapėjė sukelti.

Kaip jis ir ginklo draugai tą vakarą pergyveno, vaizduoja ištraukos iš paskutiniojo jo laiškų:

"Savo molių urvą paverčiau dirbtuve. Patalpa buvo tokia mažutė, kad nebuvo vietos iš toliau į piešinį pasižiūrėti, todėl turėdavau pasilipti ir iš viršaus pasilenkęs žvelgti. Lauke bepertraukos sproginėjo sviediniai, bunkeris drebėjo, daiktai krito ant žemės, pieštukai dingo molio dulkėse. Paveikslą piešiau, pasidėjęs ant kelių skersiniais sutvirtintų lentgalių, čia visko stigo, net popieriaus, ir piešinį dariau antroje rusiško žemėlapių pusėje.

... Kai vakare praskyriau uždangą, kovos draugai žiūrėjo su sijaudine, netardami žodžio, į piešinį, pakabiną apkasio sienoje, ir, paskendę mintyse, skaitė evangelijos žodžius: šviesa, gyvenimas, meilė...

Vakare, pagiedojus kalėdines giesmes, dalinio komendantas sužeistiesiems padovanojo taupeytą paskutinę sekto bonką. Mes įsiplėlėme po truputį į aliumininius puodukus ir pakėlėme išgerti už tai, ką kiekvienas mylimas. Bet mes neišgėrėme, nes bomba parmetė mus ant žemės. Aš griebiau gydytojo įrankius ir išbėgau pas žuvusius ir sužeistuosius.

Mūsų bunkeris prisipildė naujais sužeistaisiais. Vienam mirštančiam aš jau nieko negalėjau padėti. Smegenų sutrenkimas. Prieš akimirka jis buvo išėjęs postan, o prieš išeidamas buvo pasakęs: "Kaip norėčiau kartu su jumis užbaigti giesmę..." Išlipęs iš bunkerio, jis žuvo. Liūdnas sunkus darbas visą naktį, kuri vis dėlto yra Kalėdų naktis, bet paskendusi tokioje didelėje skausmo jūroje..."

Stalingrado pietuose, vienoje didelėje aikštėje, stovėjo "Kalėdų eglutė". Ji susidėjo iš nu laužtos pušies stuobrio ir skersai prikaltų lentelių. Ant jų degė devynios žvakės. Niekas nežino, kas tą eglutę paruošė ir žva-

Kuopa išžygiavo, neturėdama jokio ryšio į šalis ir jokių priekinių patrulių, kas penkis šimtus metrų buvo keičiama pirmoji grandis, kuri turėjo praminti 40 centimetrų gylio sniegą. Naktis buvo šalta, niekas nekalbėjo, galvodamas kas kam patinka tą 1942 metų Kūčių dieną. Rytuose, lyg perkūnija, žybciojo frontas ir, atsisukus vėjui, pasigirdavo dundėjimas. Labai dažnai dangus sužibdavo žalios, raudonos ir baltos žvaigždės, kaip Kalėdų apreiškimo šviesos.

Po dviejų žygio valandų devintoji kuopa praėjo artilerijos bateriją su dviem patrunkom. Kiekviena iš jų turėjo po dešimtį sviedinių, "o po to, kaip sakė artileristai, "turėsime nykščiais veikti". Už trijų žygio valandų, prie kelio rodyklių stulpo, jie rado tanką be vikšrų, ir jo įgula pamojavo: "Iki pasimatymo, bičiuliai." Ar jie tikėjo, ką sakė?

Pažygiavę dar valandą, jie sustojo ir tyrinė iš nustebimo akis, paskui priėjo dar arčiau, kad galėtų įsitikinti. Slėnyje už kalvos stovėjo trijų metrų aukščio kuolas, ant jo vienodais atstumais buvo prikalti skersiniai, įstrižai sutvirtinti lazdele. Ir ant skersinių degė žvakės, net trys tuzinai jų degė. Priešais me, di, pečius apsigaubęs antklode, be kepurės ir aprišta kairiąja ranka, stovėjo vienas, dešiniojoje laikydamas iš dviejų pagaliukų sukaltą trisdešimties centimetrų aukščio kryžių. O už medžio stovėjo keista grupė, apie pora tuzinų keistų pavidalų, visi apsvynioję antklodėmis, aprištomis galvomis, įvairaus dydžio "pirštinėmis", lazdomis ir pagaliais pasirėmę, kruvinais raiščiais, purvinais veidais -- visi dar galintieji vaikščioti iš divizijos, kurios jau buvo belikę tik vardas.

Kuopa be komandos pusrėčiui sustojo priekyje, vienas po kito nusiėmė šalumus. Visi tyliai žiūrėjo į mirksinčias žvakes, o tas su kryžium rankoje išėjo priekiu ir pasiėjo ant dėžės, kad galėtų matyti visus pusantrio šimto pražygiuojančių. Ir jis kalbėjo:

--Mes žinojome, kad jūs šį vakarą pro čia praeisite. Mes, taigi aš, žmogus, kuris norėjo tapti kunigu, ir jie, -- jis mostelėjo ranką į du tuzinus stovinčių pavidalų, -- ir jie, "pajacėlių choras". Mes norėjome jus šį vakarą nudžiuginti.

Po tų žodžių pražygiuojanti kuopa nusijukė, nuoširdžiai ir dėkingai, dėl tų "pajacėlių". Ir vyras, kuris galėjo pakelti tik dešiniąją ranką, kalbėjo Gloria: "Et in terra pax hominibus." Jis garsiai kalbėjo lotyniškai tekstą ir jis nesigėdijo kalbėti apie taiką. Paskui pakėlė kryžių, palaimindamas "Dominus vobiscum", ir po to garsiai pradėjo "Tėve mūsų". Ir visi šimtas penkiasdešimt stovinčių priešais "kalėdinę eglutę" ir tie du tuzinai kitoje jos pusėje, garsiai kartojė: "teatinie Tavo karalystė, tesie Tavo valia... Amen..." Ir tą Amen dusliai atkartoję sniege paskendusi kalva, ir po to devintoji kuopa sugiedojo "Tyliąją naktį". Visus tris punktus. Ir "pajacėliai" kitoje medžio pusėje giedojo. Niekada turbūt toji giesmė nėra skambėjusi vienišesnėje aplinkoje, kaip 462 aukštumoje, Stalingrado apsupime, tą naktį.

Ir vyras, kuris norėjo tapti kunigu, nulipo nuo dėžės, atidarė ją, ir padalino iš jos kiekvienam, nuo pirmojo iki paskutinio, po penkis "Juno rund" ir po kelis sausainius iš skardinės, kuri buvo atgabenta iš Tobruko, ir paspaudė kiekvienam ranką. Devintoji kuopa nužygiavo tą vakarą tolyn, iš kur daugiau nebegrįžo, bet dar kelis šimtus metrų devintosios kuopos vyrai atsisukinėjo ir žiūrėjo į šviesą, kol ji dingo už snieginės sienos... (Bus daugiau)

KOMUNISTAI GIRIASI TURĮ 36,000,000 NARIŲ

Kiek turinčių teisę balsuoti komunistų partijų delegacijų dalyvavo tik pasibaigusioje raudonųjų viršūnių konferencijoje, vis dar galutinai neišryškėjo. Neoficialiai kalbama apie 45, nors Pravda išdidžiai paskelbė, kad partijų skaičius nuo 1957 metais Maskvoje įvykusios vadų konferencijos iš 75 patgėjęs iki 86. Vienuolika naujų partijų atsirado daugiausiai buvusiose Afrikos kolonijose.

Sovietijos agitpropo laikraštis, partijos propagandistų vadovėlis, šį pranešimą papildė nurodymu, kad per pastaruosius trejus metus į įvairias komunistų partijas įstojo trys milijonai naujų narių, ir dabar bendras komunistų skaičius pasaulyje siekia 36 milijonus.

Stipriausia komunistų partija kapitalistiniame pasaulyje "Agitatorius" nurodo italų komunistų partiją su 1,800,000 registruotų narių. Taip pat minėtinos dvi kitos organizacijos Europoje, kurios vadinamos "masinėmis partijomis, kurias seka darbininkų klasės dauguma", tai Prancūzijos ir Suomijos komunistų partijos.

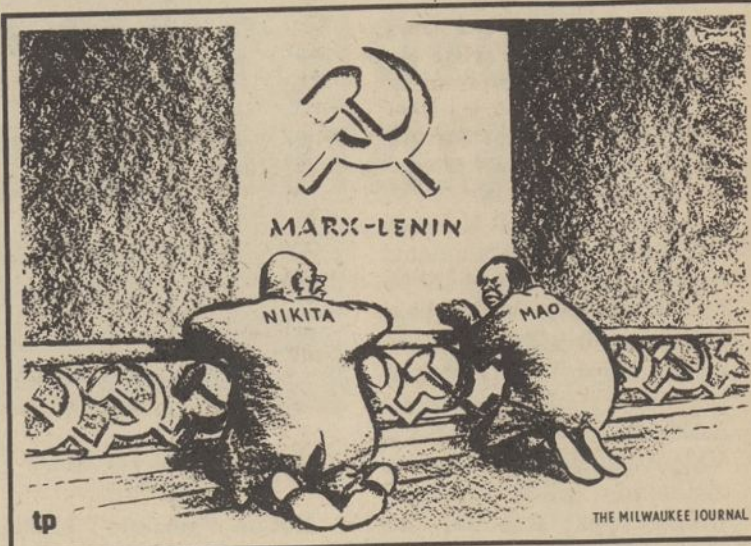
Azijiniame sektoriuje partijos agitatorių organas pirmoje vietoje mini Indonezijos (1,5 milijonų), Indijos (300,000 narių) ir Japonijos, kurios narių skaičius neminimas, komunistų partijas. Afrikoje komunistų skaičius nuo 3000 (1940 metais) pakilęs iki 50,000, Lotynų Amerikoje "Agitatorius" mini Argentinos komunistų paugimą iki 100,000, Grijamos ir Čilės, Urugvajaus, Venezuelos, Kolumbijos bei Kubos partijos už sėkmingą jų prieauglio padidinimą. Daugiau, kaip trisdešimt partijos organizacijų, kaip skelbia sovietinis laikraštis, turinčios veikti nelegaliai. Iš jų ypač svarbios esančios Ispanijoje, Vokietijoje, Portugalijoje ir Graikijoje.

Iš tų 86 partijos organizacijų geras pusztinis atvirai išpažįsta "kinietiškąją liniją". Iš jų pirmąją sudaro keturios: Albanija, Šiaur. Korėja, Japonija ir Indonezija. Pastarosios trys į reikšmingą komunistinio internacionalo konferenciją Maskvon atsiuntė tik antraeilius pareigūnus. Sanzo Nosaka ir Myamoto, Japonijos komunistų pirmininkas ir sekretorius, greičiausiai aiškiosi jų krašte vykstančiais visuotiniais rinkimais. Jų vietą užėmė jaunesnysis partijos sekretoriato narys Hakamada. Ir Indonezijos komunistų lyderis Aidit turėjo priežastį, kodėl delegacijos vadovybė perdavė bendradarbiui Lukman: jis skyrė daugiau reikšmės prez. Sukarno "patariamiosios tautos konferencijos" aidarymui, negu dalyvavimui Maskvoje.

rė ją, ir padalino iš jos kiekvienam, nuo pirmojo iki paskutinio, po penkis "Juno rund" ir po kelis sausainius iš skardinės, kuri buvo atgabenta iš Tobruko, ir paspaudė kiekvienam ranką. Devintoji kuopa nužygiavo tą vakarą tolyn, iš kur daugiau nebegrįžo, bet dar kelis šimtus metrų devintosios kuopos vyrai atsisukinėjo ir žiūrėjo į šviesą, kol ji dingo už snieginės sienos... (Bus daugiau)

Užtat visiškai neišaiškinamas Šiaur. Korėjos partijos ir vyriausybės šefo Kim Il Sung neatvykimas. Vietoj Korėjos karo herojaus ir buvusio sovietinės komunistų partijos nario, delegacijai vadovavo min. pirm. paduotojas Kim Il.

leninizmą, be pasigailėjimo kovojant su moderniuoju revizionizmu, kuris sudaro didžiausią pavojų tarptautinio komunistų sąjūdžio viduje". Tas pats laikraštis sovietinės spalių revoliucijos proga besąlyginai pakartojo kiniškąjį formulavimą, kad so-

---ne, mano tikėjimas yra stipresnis!

Drąsiausiai kinietiškąją pažūrą išpažįsta alabanai. Pvz., visai neseniai premjeras Mehmet Šehu, darydamas "liaudies parlamentui" pranešimą apie savo dalyvavimą JT sesijoje, pareiškė: "Mūsų partija laikosi Lenino mokslo pagrindų, pagal kuriuos imperializmas yra karo šaltinis. Kol bus imperializmas, tegu vieną dieną ir mažoje patinsaulio dalyje, tol grės imperialistinio karo ir agresijos pavojus."

Albanijos vyriausybės šefas visai atvirai pareiškė ir apie vietų nugalėjimo pasiūlymus: Albanija neturinti iliuzijų apie tų pasiūlymų veiksmingumą. Vienintelė sėkminga politika esanti raudonosios Kinijos. "Mūsų partija, mūsų vyriausybė ir mūsų liaudis didžiuojasi, turėdama tokį sąjungininką, kaip liaudies respubliką Kiniją, kuri... vadovaujama draugo Maoacetungo, nenuilstančio marksistinio kovotojo, žygiuoja į komunizmą."

"Zeri i Populit", Albanijos komunistų partijos organas lapkričio 8 rašė, kad pirmasis albanų komunistų partijos uždavinys esąs ginti marksizmą ir

cializmą pasiekti galima tik sutriuškinant senuosius valstybių aparatus ir sukuriant proletarienes diktatūras.

Panašūs pareiškimai buvo tuo pačiu metu girdimi ir Pyongyange, Šiaur. Korėjos sostinėje. Premjero pavaduotojas ir politbiuro narys Chung Il Ryong pareiškė masiniame susirinkime, kad modernusis revizionizmas esąs buržuazinių ideologijų atspindys ir išreiškia darbininkų sąjūdžių pasidavimą kapitalizmui. Todėl turinti būti vedama bėkomprosininė kova prieš visas tendencijas, kurios platina iliuzijas apie imperializmą ir tuo pačiu silpnina proletariato diktatūrą.

Tuo tarpu Sovietijos ir jos satelitų komunistai, iš patirties gerai žinodami modernaus karo naikinančias pasekas, savo vyriausybės pažūras laiko teisingesnėmis, nors ir mato kariniuose paraduose, kad sovietų apsiginklavimas jau seniai peržengė tą mastą, kuris būtų reikalingas kraštui nuo agresoriaus apginti.

(tp)

Iš Guevaros vadovėlio:

Kaip užgrobti valdžią

Pagausėjus neramumams Lotynų Amerikoje, atkreiptinas dėmesys į Kubos "profesionalo revoliucionieriaus" Ernesto ("Che") Guevaros parašytąjį "Partizaninį karą". Tame, prieš metus pasirodžiusiame revoliucijų vadovėlyje, kuris plačiai paskleistas po Lotynų Ameriką, sakoma:

STRATEGIJA -- Lotynų Amerikoje revoliucijos turi būti pradamos iš kaimų, ne miestų, kur jos istoriškai prasidėdavo.

TAKTIKA -- Kovoti, kiek galima, naktimis. Užpuolant vyriausybės kariuomenes, pirmiausiai duoti smūgį priekiniams patruliams. Lojalūs kareiviai užnugaryje suklūs. Neimti belaisvių. Paleisti eilinius kareivius -- jie gali prisijungti prie jų.

GINKLAI -- Atiminti ginklus iš vyriausybės dalinių. Taip pat gamintis savus. Sėkmingiausias ginklas Kuboje buvo nupiautu vėmzdžių šautuvas, užtaisytas tūtele, kuri turėjo padegamąjį sviedinį -- mažą benzino buteliuką.

PROPAGANDA. -- "Geriau sensacingai paskelbti mažą tiesą, negu didelį melą." Partizanai turi kelti žemės ūkio reformos "kovos vėliavą", bet pradžioje turtinguosius užkabinėti galima mažiau. Vėliau: atimti iš didžiųjų žemvaldžių kaimenės ir žemę.

DRAUSMĖ -- Būk griežtas. Bausk be pasigailėjimo. Nutrauk cigaretes ir kitas smulkmenas už mažus nusikaltimus, maistą -- už didesnius. Uždrausk alkoholinius gėrimus.

MOTERŲ DALINIAI. -- Jos gali būti naudojamos, kaip virėjos, slaugės, mokytojos. Bet pagrindinis moterų uždavinys nešti žinias per vyriausybės teritorijas ir gabenti drabužiuose paslėptus šaudmenis.

LAIKAS. -- Nereikalinga delsti ir laukti taip vadinamų "palankių" sąlygų revoliucijai; jas gali sukurti suklimo židiniai.

PERGALĖ. -- Vykdydami aukščiausiai duotus nurodymus, revoliucionieriai gali pradėti su 30 - 50 vyrų būriu ir eventuali nuversti vyriausybę.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.
- Nuo šių metų liepos 1 dienos dividendai yra pakelti iki 4 1/4.

MUTUAL Federal SAVINGS
and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanaukas, Pres.

TRECIOKAS AGENCY

SENIAUSIA LIETUVIŠKA KELIONIŲ AGENTŪRA

Kelionių bilietų parūpinimas ir pinigų pervedimas į visus kraštus

TAIP PAT IR VISOKIOS RŪŠIES APDRAUDA

Kur tik besiruoštumėt keliauti, tuoj susirikiu su mūsų įstaiga

ALBINAS IR KAZYS TREČIOKAI
311 Walnut Street, Newark 5, N. Jersey
Telefonas: Market 2-4867

DAR TRYS VALANDOS NAKTIES (17)

DESZŐ ÁRVAY

Aš negaliu jų išduoti...

Jis klausinėjo ją iš netikrojo protokolo, Ilona atsakinėjo dar uždegsdama, todėl jis padavė jai prirašytuosius lapus.

--Tamsta netrukus savo celėn gausi kaimynę. Jai reikės pasakoti tik tai, kas šiame protokole parašyta. Nesistebėkite! Kodėl vieną kartą tas metodas negali vesti į priešingą tikslą? Visada atsiminkite: vienas neapgalvotas žodis, ir mes būsimė paskutinį kartą drauge valgę vyšnius.

--O jei aš kiekvieną žodį apgalvosiu?

--Tada galbūt galėsime kartu skinti pirmuosius abrikosus.

Jis atsivertė knygą. Ji įsigilino į protokolą. Po valandos jis paskambino į sargybą. Atėjo prižiūrėtojas ir išvedė Iloną.

Kuzinas tvarkė vyresniojo leitenanto Budahazy bylą, bet jo jau nebekankino tas kambarys. Lauke švietė pro debesis prasi-veržusi saulė. Pirmą kartą jis išėjo iš kalėjimo pėsčias. Kol dar buvo pastato šešėlis, netvirtai žveigė į kiekvieno praevio akis. Bet jie žiūrėjo į jį, kaip į žmogų, kurį susitinka, praeidami pro šalį. Gatvės dar tebeblizgėjo nuo lietaus. Šiltas, drėgnas vėjas glaudė drabužius, išryškindamas geidžiamus pavidalus. Vienas senas vyras sustojo ir su liūdesiu veide sekė jauną merginą. Senutė vedėsi mažą mergaitę, galbūt anukę: mirštas kamienas ir jauna atžala. Kuzinas pajuto jausmą, kuris ligšiol buvo jam nežinomas. Jis mylėjo žmones, miestą, gatves, akmenis. Jis nusišypsojo vienai moteriai, kurios lūpos žadėjo links-mą valandą. Pastatai abiejose gatvės pusėse atsiliko ir atvėrė žvilgsnį į Dunojų. Ant Kossutho tilto jis sustojo, vėjas pūtė Dunojaus slėniu iš šiaurės. Kuzinas

žiūrėjo į vandenį, ir jo žvilgsnis klaidžiojo nuo skubios srovės iki tilto šešėlio, kuristamsia juosta krito į saulės nušviestą upę. Kuzinas žvilgterėjo aukščiau link, bet jo akys, paliktos jų pačių valiai, slydo bangomis ir mažais sūkuriiais link šešėlio, kurio krašte sustodavo. Pavargusios nuo to žaidimo, jos įstrigo į atspindį vandenyje: parlamento rūmus.

--Labia diena, drauge Kovacs.

Nustebęs Kuzinas atsisuko, Erszobeta Gyorfi laikė atkišusi ranką. Jis nudžiugo.

--Koks sutapimas!

--Susitikimas ant tilto nėra sutapimas.

--Rašytoja kalba, -- pastebėjo Kuzinas ir, norėdamas išvengti kalbos apie tą nemalonią popietę pas Boronkajus, paklausė: -- O kaip sekasi rašyti romaną?

Ji vengė atsakymo.

--Ir vėl smalsumas! Kur einate -- į Budą ar Pestą?

--Į Budą, -- atsakė jis.

--Tai jums pakeliui.

--Į tą patį krantą, -- pridūrė Kuzinas.

--Kas žino, -- atsakė Erszobeta, bet pravažiuojančio sunkvežimio triukšmas prarijo žodžius. Jie perėjo tiltą irėjo pakrantės gatve.

--Tamsta esi teisingumo valdininkas, girdėjau kalbant pas Boronkajus.

--Hm.

--Aš norėčiau šį tą sužinoti apie vieną kalinį.

--Politinį?

--Manau, taip, -- atsakė ji uždegsdama.

Jis apgailestaudamas truktelėjo pečius ir pasakė, kad dirbąs tik administracijoje.

--Be to, -- pridūrė jis, -- jūs žinote, kaip šiandien yra,

jūsų vietoje aš nesikiščiau.

Šaligatvis buvo grįstas granito plokštėmis. Kuzinas stengėsi neužsisistoti ant sudūrimų. Ji beveik kiekvieną kartą užmindavo juos. Sekančioje sankryžoje jie atsisveikino. Erszobeta Gyorfi pasuko į senamiestį. Kuzinas palaukė, kol ji dingo iš akiračio, paskui ėjo tramvajun ir grįžo į Pestą.

Keliomis minutėmis prieš vidurdienį Kuzinas nutraukė pirmąjį tardymą. Sargybinis atvedė vyresnįjį leitenantą į celę, kai jau koridoriui buvo gabenamas indas su maistu. Kaliniai valgė sriubą. Juo labiau tuštėjo dubenėliai, juo garsiau tarškėjo indai. Kraštuose užsilikusios kruopos buvo išrankotos po vieną, paskui atėjo tylą, ir Budahazy išgirdo tukseimą į sieną. KAIP TARDYMAS?

Jis apatiškai atsakė: KAIP VISADA.

Tarp Ilonos ir karininko buvo tik kalėjiminės būklės bendrumas, tačiau, abiem turint tą patį tardytoją, Ilona žadino savy viltis ir vyr. leitenantui, nors jos mintys visą laiką grįžo prie rusų. Jis šiandien buvo suradęs toną, kuris tesekambėjo jos ausyse: drauge valgyti vyšnius, kartu skinti abrikosus! Ji negirdėjo, kada buvo atrakinta kaimyninė celė. Po valandos vyresnysis leitenantas grįžo iš antro tardymo. Jis beviltiškai daužė kumščiais narus. Jam aprimus, Ilona pabeldė:

KAS ATSITIKO?

AŠ NEPASIDUOSIU, jis garsiai tukseino į lentas. Už poros celių kažkas beldė į geležines duris:

BRAVO!

Sargybinis keikdamas bėgiojo po koridorių.

Pusvalandžiu vėliau Budahazy vėl buvo išvestas į tardymą. Pasikeitė sargybos. Buvo išdalinta kava vakarienei. Ilona laukė vyresniojo leitenanto. Suskambėjo ženklas gulti. Ilona neužmigo. Vidunaktį jie pargabeno į celėn. Medinės klumpės tik porą kartų nuaidėjo betoninėse grindyse, paskui viskas nutilo.

TAMSTA APSIRAMINAI, pabeldė Ilona.

NEBEGALIU DAUGIAU.

AR JIE MUŠE?

PASIEKIA IR BE TO.

NAUJAS TARDYTOJAS?

NE.

Ilona susijaudinusi tukseino:

IŠTVERK!

NORIU MIEGO -- KAS DABAR,

DIENA AR NAKTIS?

NAKTIS.

Ilona atitraukė ranką nuo sienos. Jis buvo budelis, niekas daugiau, tik rusiškas budelis, kuris vyresnįjį leitenantą leidžia be pasigailėjimo kristi per keletą plaštakų su virve, su virve ant kaklo. O mane, galvojo Ilona, jis nori matyti krantinčią giliai, be virvės, be virvės ant kaklo, labai giliai, iki žolės po abrikosų medžių. Išlaikyti galvą ir duok jam galvą, galvą su virve ant kaklo.

--Tegaua jis ją, -- suaimanavo Ilona, -- aš prisipažinsiu, ką tik jie nori.

Budahazy tebuvo miegojęs tik dešimt minučių, kai vėl buvo pažadintas ir išvestas į tardymą. Jis ėjo koridoriu, kaip girtas.

Tibor, Geza, Ferenc, Jozsef ir Erszobeta neišėjo Ilonai iš galvos. Ją ištiko traukuliai.

--Aš negaliu jų išduoti, aš niekada negaliu jų išduoti!

Dail. Vl. Vijeikis jau seniai brandino idėją išleisti iliustruotą leidinį, kuris vispusiškai galėtų supažindinti su Lietuva jos niekad nemačiusius ir primintų ją seniai palikusiems. Nuotraukoje dail. V. Vijeikis (dešinėje), susitikęs Dirvos patalpose su rašytoju Vyt. Alantu, dėsto savo idėją.

Dirvos nuotrauka

ATOSTOGOS LIETUVOJE UŽ 7 DOLERIUS...

Lietuva mano tėvų žemė

Vyt. Alantas

ir sportinį gyvenimą. Sustoja jis prabėgomis ir ties Lietuvos fauna. Sunku būtų pasakyti už kurios srities neužkliuva jo foto objektyvas.

Jo didelio albuminio formato 430 psl. knygoje labai maža žodžių, -- sakytume, po kai kuriomis iliustracijomis skaitytojas pasigenda iš samesnių paaiškinimų -- tačiau skaitytojo akiai tai tikra puota!

Nežinau, kiek autorius, o jis pats ir leidėjas, tų iliustracijų į savo leidinį sudėjo, -- kiti sako 1200 -- tik tiek aišku, kad lig šiol mes tokio leidinio dar neturėjome ir kad tiek surinktų daiktai iliustracijų apie Lietuvą man dar neteko matyti.

"Ši knyga skiriama tiems, kurie nėra matę savo tėvų žemės ir tiems, kurie jos žviesų atminimą nešioja savo širdyse... Ji yra lyg įvadas tiems, kurie jos nepažįsta ir paskatinimas ieškoti daugiau medžiagos apie savo tėvų žemę", rašo autorius savo trumpame įžangos žodyje. Nors šios patabos tiksliai nusako knygos paskirtį, pobūdį ir tikslą, bet vis dėlto dar būtų galima pridurti, kad ji skiriama ir tiems, kurie iš protinės tinginystės neprisiverčia paskaityti lietuviškos knygos, bet kurie vis dėlto dar vargais negalais įstengia paimti į rankas iliustruotą leidinį ir nors akimirksniu stabtelėti ties lietuviško turinio paveikslu.

Nieko nebus lengvesnio kaip keliauti su Vijeikio knyga po

Lietuvos dabartį ir praeitį ir gerėtis jos gamtos grožybėmis bei kvėpuoti savo tėvynės dvasia, nes knyga tikrai padaryta su didele savo krašto meile, sklindančia iš kiekvieno jos puslapio. Be to, ji švariai ir skoningai apipavidalinta techniškai. Į ją autorius turėjo įdėti be galo daug darbo. Negalima čia nesišėbėti ir jo iniciatyvos drąsa imtis leisti tokį stambų leidinį ypač šiais lietuviškos knygos sūtemos laikais tremtyje...

Nenorėčiau čia kartoti šabloninių, tūkstančius kartų girdėtų žūkių: vyrai, moterys, užuot pirkinėje Kalėdų dovanoms visokius niekniekius, pirkite lietuvišką knygą! Bet šįkart vis dėlto norėčiau priminti ypač tėvams, kad, prieš pirkdami Kalėdų dovanas savo vaikams, jie rimtai pagalvotų. Jei mes norime savo jaunimą išauklėti tėvynės meilės dvasioje, turime duoti jo protui ir širdžiai lietuviško maisto. Jei mūsų vaikai jau vengia spausdinto lietuviško žodžio, tai suorganizuokime jiems trumpas atostogas į Lietuvą: leiskime jiems pasigrožėti tėvynės gamtos grožybėmis ir priminti jiems visokiariopus mūsų tautos laimėjimus, žodžiu, per vaizdą arčiau supažindinkime juos su savo tėvų žeme, o juk per pažinimą ateina ir jos meilė.

Vladas Vijeikis, Lietuva mano tėvų žemė, didelio albuminio formato, 430 psl., 4346 So. Western Ave., Chicago 9, Ill., pardavinėjama po 7 dol. Knyga gaunama ir Dirvoje.

Galvojate ką jai pirkti?

Pirkite automatinį gazo džiovinuvą!

Pigiau naudoti -- ¼ kainos, negu reikia kitam automatiniam išleisti
Pigiau įtaisyti -- nereikalauja specialių laidų
Pigiau išlaikyti -- amžinas, be kliūčių degiklis
Mokesčiai su jūsų gazo sąskaita, 36 mėnesių išsimokėjimas

Remember—One out of two dryers sold in this area is GAS

THE EAST OHIO GAS COMPANY

20 metų tos srities

praktika

Vokiečių radijų
taisymas

TELEFUNKEN

Authorized Factory Service

TELEFUNKEN HI-FI STEREO SETS

SCHWAB RADIO & T. V.

Sales and Service

11615 DETROIT AVENUE
CLEVELAND 2, OHIO

Sandėlyje didelis pasirinkimas įvairiausių modelių

LAKEWOOD 1-4669

DIRVA

— THE FIELD —

Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
HEnderson 1-6344

Prenumerata metams: \$10.00 • Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja: B. Gaidžiūnas, V. Gedgaudas ir J. Palukaitis
• Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: Balys Gaidžiūnas • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Čia jau jie ateitininkai, neolituantai, varpininkai...

R. Spalio apysakų — "Gatvės berniuko nuotykių" ir "Ant ribos" trečioji dalis — "Alma Mater" šios savaitės pabaigoje išeina į skaitytojų rankas. Tai ilgokai laukta knyga. O kad ji kiek užtruko — ne be kaltės ir mes, kurie ją išleidome. Bet kai pirmos didelės knygos spausdinimas atliktas, gerai žinoma, kad kitos eis daug greičiau.

R. Spalis — įgudęs rašytojas. Jo žodis ir sakiny brandus. Nėra vandenilio pilstymo ir minčių, kurias jau anksčiau kur būtum girdėjęs. Dialogai trumpi, pilni sąmojais, pilni studento dienoms būdingo aštrumo ir originalumo.

Šioje apysakos dalyje rašytojas R. Spalis tuos gatvės berniukus ir mergaites, vaiko dienų didvyrius ir prasišaltelius, praėjusius pro gimnazisto gyvenimą, susodina į universiteto suolus aukštojo mokslo siekti. Ir kaip visi judrūs jaunuoliai, jie aktyviai dalyvauja visam studentiškam gyvenime: draugijose, korporacijose, demonstracijose ir protestuose, už save jaunėsnių organizavime. Na, žinoma, pro juos nepraeina ir amūras, neįpainingos ir melišės painiavas.

Šioj knygoj R. Spalis atveda ir vieną naują, beveik pagrindinę apysakos veikėją — pamežietę Ireną Paberžytę. Tai lietuvaitės studentės idealas. Bet ne dirbtinai sukirptas, o gyvenimo kibirkštis žaizduojanti, visur skubanti, norinti mykitis, tėvynei pareigą atlikti, mylėti ir gyventi.

Jei pirmose dalyse, kada ėjo vaikystės ir gimnazistų dienos, juos neskyrė ideologiniai mastymai, tai čia jau jie ateitininkai, neolituantai, varpininkai ir kitokių organizacijų aktyvūs nariai. Bet autorius moka įtikinti, kodėl jie tokie ir juos visus vienodai myli, iš jų nepadaro negyvų ar šaržuotų studentų.

Apysakoje neigiamų personažų labai nedaug. Visi, neišskyrus ir neigiamus, savaip įdomūs. Ir teigiagamieji ne be nuodėmės, užtat jie ir gyvenimiški. O kaip originaliai stiprūs ateitininkų veikėjas Kestutis, varpininkas Petras ir neolituantai Algimantas. O ką jau bekalbėti apie Ireną Paberžytę, besidairančią ir besisukinėjančią po gaušų jaunų veikėjų būrį, kol susiranda savąjį.

Nežinau, ar R. Spalis, rašydamas šią knygą, nebus daug mąstęs, kad ją, kaip ir pirmąsias dalis, skaitys ir Lietuvoje gimę, bet Lietuvos negalintieji atsiminti, o gimę pakeliui iš tėvynės, ir jau čia — svetimuose kraštuose. Jei R. Spalis apie tai ir negalvojo, tai jo tauri lietuviška nuojauta taip diktavo, kad Lietuvos universitetinis gyvenimas būtų pristatytas įvairiaspalve ir traukiančia jėga.

Pilnai tikiu, kad tie jaunuoliai, kurie aną — laisvos Lietuvos studentų gyvenimą pažįsta tik iš pasakojimų ar rašto, jį pamils. Ir turės neblogą palyginimą su čionykščiu studentų gyvenimu. O knygą perskaite, jie žinos daugiau, negu gali sužinoti iš paskaitų ir pripuolamų pasakojimų.

Alma Mater — gera dovana ir vyresniesiems, Lietuvos aukštąjį mokslą ėjusiesiems. Juk anos dienos, tiek įspūdziais turtingos, kad mes jį kas dažnai gražiausiai prisiminimais grįžtam. O jį, gal daugiau negu kas kitas, primins ir daug jau primirštų veidų: profesorių, studentų, artimų ir prabėgomų sūtių draugų.

O, pagaliau, Alma Mater stiprus rašytojo R. Spalio kūrinys, didelė dovana visiems, geros knygos mėgėjams. Dar kartą ją perskaičiau, užverčiau paskutinį 434 puslapį ir susimąščiau: gaila, kad nežinau, ką tie visi veikėjai veiks toliau, nes sunkios nelaimės Lietuvą užgulė — prasidėjo okupacija. O jie atrodo veiks, pakels nemažai smūgių, nes savas universitetas juos vyrais ir moterimis išaugino. Bet tai jau kita kalba, ne "Alma Mater" puslapių turinys. Ir reikia tikėti, kad netrukus R. Spalis baigs rašyti ir tą naują, lietuvių tautai skaudžiausią apysakos dalį.

B. G.

KĄ VEIKIA LIETUVIAI
RAŠYTOJAI?

Skaitau Dirvoje "Dar trys valandos nakties". Skaitau ir galvoju, ką veikia mūsų lietuviai rašytojai? Negi jie nesugeba ką nors panašaus parašyti iš lietuvių laisvės kovų ir to didžiojo erškėčių kelio, kuriuo dabar lietuvių tauta eina.

Tiesa, neseniai perskaičiau vieno rašytojo nemažą knygą, bet užvertęs paskutinį puslapį nesidžiaugiau. Tai buvo tik "wester-

nas" iš lietuvių laisvės kovų. Maniau, kad ir lietuviai rašytojai ką nors gero, kaip ir "Dar trys valandos nakties" yra parašę. Ir jei taip, kodėl neišleidžia? Tokiomis knygoms skaitytojų būty.

P. Stoškutė,
Wenden

AR LIETUVIAI GYDYTOJAI
PRITARIA?

Laikraščiuose mirga žinios, kad Amerikos Gydytojų Draugija (A. M. A.) ruošiasi sukelti tarp pusantro ir trijų milijonų dolerių, kad išvystytų kiekiausia kovą prieš prezidentu išrinkto J. F. Kennedy socialinę sveikatos aprūpinimo programą. Buvęs prezidentas Trumanas tą draugiją pavadino pikčiausiu trustu. Nesu nei demokratas, nei Kennedy remėjas, bet jo svei-

Kan. J. Končius, BALF pirmininkas, su chicagiečiu kun. Ign. Albavičium, vienu iš BALFo organizatorių, dalinasi prisiminimais paskutiniajame BALFo seime, Chicagoje.

V. Gulbinsko nuotrauka

BALFO DEŠIMTOJO SEIMO REZOLIUCIJOS

Balfo X-sis seimas, įvykęs 1960 m. lapkričio 25 - 26 d. Jaunimo Centre, Chicagoje, aptaręs Balfo veiklą, atliktus darbus ir jo ateities planus, priėmė šias rezoliucijas:

katos aprūpinimo programa man patinka. Tikiu, kad daugelis lietuvių mano, kad ji dar labai siaura, o reikėtų iš karto eiti prie tokios sveikatos aprūpinimo programos, kokią jau turi daugelis Europos valstybių ir ją džiaugiasi.

Man šiuo atveju labai įdomu, kaip į tai žiūri lietuviai gydytojai? Juk jie beveik visi, o gal net ir tikrai visi, tai draugai priklauso. Ar jie jungiasi į tą pikčiausią trusą ir pasisako prieš socialinę gydymo programą, ar nori eiti modernių Europos valstybių pavyzdžiu?

Tuo reikalu aš turėčiau dar daug ką pasakyti, ir manau, kad redakcija man vietos duos. Tik prieš tai norėčiau išgirsti lietuvių gydytojų balsą. Juk lietuviai gydytojai dar turi savo organizacijas ir jiems nesunku organizuotos daugumos balsą pasakyti.

K. Pranulis,
Chicago

Balfas per savo 16 veiklos metų, laisvojo pasaulio lietuvių duosnumo dėka, ištiesė pagalbos ranką II-jo pasaulinio karo paskaitoje V. Europoje atsidūrusiems lietuviams ir sudarė jiems galimybę įsikurti užjūrio kraštuose. Balfas dabar dar šelpia ten pasilikusius ir emigruoti negalintius lietuvius, Sibiro tremtinius bei okupuotoje tėvynėje esančius lietuvius.

Didelių ateities uždavinių aki vaizdoje, Balfo X-sis seimas kreipiasi į viso laisvojo pasaulio lietuvių prašydami ir toliau remti jo veiklą.

1. Paskirose vietovėse, kur veikia Balfo skyriai, reikia dėti pastangų į Balfo veiklą įjungti galima daugiau tautiečių, kviešti juos įstoti nariais Balfo organizacijon. Ypatingai į darbą įtraukti daugiau naujų ateivių.

2. Visos lietuvių organizacijos ir klubai kviečiami bendradarbiavimui ir Balfo rėmimo darban.

3. Lietuvių spauda ir radijas daug prisideda prie Balfo tikslų populiarinimo ir rėmimo. Ta proga dėkojama spaudai ir radijo valandėlėms už jų nuoširdžią talką šalpos srityje.

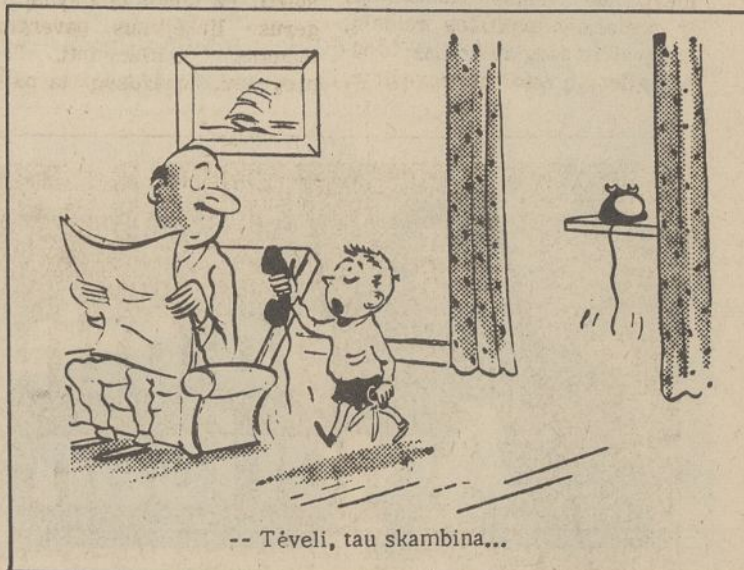
4. Turint galvoje jog koor-

dinuota šalpa yra efektingesnė ir jos administravimas pareikalauja mažiau išlaidų ir žinant, kad Balfas iki šiol savo nešališku ir vieningu darbu yra užsitarnavęs daugelio lietuvių pritarimo, prašo visą lietuvių šalpą vykdyti per Balfą. Geresnei šalpos koordinacijai ir našesniai darbui prašoma neorganizuoti atskirų fondų šalpai, o įsisteigusius prašoma jungtis į Balfą.

5. Turi būti daromi visi galimi žygiai, kad maisto siuntinių bei vaistų persiuntimas Lietuvon ir Sibirui būtų palengvintas.

6. Seimas nori atkreipti dėmesį visų tų studentų, kurie naudojami Balfo stipendijomis, kad jie bent savo darbo ir talka prisidėtų prie tolimosnio ir našesnio Balfo darbo.

7. Suvažiavimas reiškia padėką jo rengimo komitetui ir visiems prisidėjusiems prie jo pasisekimo.

B. Dainoras, laikraštinkas ir rašytojas, su savo šeima gyvenęs Anglijoje. Vyriausioji duktė Dainora Šovienė yra Dirvos atstovė ir rūpestingai tvarko Anglijoje gyvenančių Dirvos skaitytojų prenumeratos reikalus.

Lietuvoje...

(Atkelta iš 1 ps.)

Palangos vidurinės mokyklos vienuoliktosios (paskutinės) klasės mokinę Albiną Petrutytę ir dešimtokus — Dubrį ir Dirgėlaitę. Visi Palangoje pasižymėję kaip geri sportininkai. Kiti gabesni sportininkai irgi gavę pasiūlymą persikelti į Vilnių.

Palangiškiai mokytoja priekaištuoja Vilniaus mokyklos fizinio lavinimo mokytojai V. Beniuiui, kad jis neugdąs sportininkų pats, o norįs pasinaudoti kitų ugdymo vaisiais. Reikalauja ministerijos ir sporto organizacijų įsikišimo.

POLITINĖS STIPENDIJOS LIETUVOS STUDENTAMS

Trys dešimtys ir keturi Lietuvoje veikiančių aukštųjų mokyklų studentai gavo vadinamąsias vardines stipendijas, tai yra, Lenino vardo, Stalino vardo, Čaikovskio vardo, Dzeržinskio, Kalinino, Tolstojaus vardo stipendijas. Jos yra aukštesnės, negu paprastosios stipendijos. Pavyzdžiui, Lenino vardo stipendija yra 800 rublių per mėnesį, tai yra, kaip aukštesnio pareigūno alga.

Tokias (Lenino vardo) stipendijas maskvinė aukštojo mokslo ministerija paskyrė net dvidešimtis šešioms studentams Lietuvoje, kaip labiausiai pasižymėjusiems ne tik mokslo, bet ypač "visuomeniniam darbe", tai yra, pasirodę uolūs komjaunimo veikėjai ar kitos panašios veiklos organizatoriai.

LNA

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

ALMA MATER EINA Į SKAITYTOJŲ RANKAS

Ją užsisakykit dabar, kad gautumėt prieš šventes

Rašytojo R. Spalio įdomi apysaka "Alma Mater", tęsinys "Gatvės berniuko nuotykių" ir "Ant ribos", šį šeštadienį išsiunčiame pirmiesiems skaitytojams. O pirmieji skaitytojai, prieš savaitę paskelbus, kad knyga jau atspausda, yra: Valerija Masilionienė iš Daytono, Kostas Žalnieraitis iš Detroito (užsisakęs net dvi knygas), M. Karasia iš Baltimorės, A. V. Dundzila iš Chicagos, J. Kučinskis iš Detroito ir daug kitų, iš artimesnių ir tolimesnių vietų.

Šventės artėja, o "Alma Mater" geriausia šventinė dovana ir savo šeimai ir artimiesiems. Siųskite \$5.00 ir knygą tuoj gausite. Siųsdami naudokitės šia atkarpa, tik aiškiai rašykit adresą. Persiuntimo išlaidas apmoka pati Dirva.

"Alma Mater" senokai laukta knyga. Tai gausaus rašytojo gili iškarpa iš studentų gyvenimo Lietuvos žemėje. Ji kiekvieną skaitytoją pririš nuo pirmojo puslapio ir nepaleis iki paskutiniojo.

DIRVA

6907 Superior Ave.,
Cleveland 3, Ohio.

Siunčiu \$5.00 ir prašau man išsiųsti R. Spalio naują knygą "Alma Mater".

Užsakytojas:

(Vardas, pavardė)

(Adresas)

Akimirksnių kronikos

Bronys Raila

Ar rinkimus nulemia tik "užsienio politika"?

Per praėjusius prezidento rinkimus iš dalies amerikiečių spaudoje, bet ypač visoje Amerikos lietuvių spaudoje buvo pabrėžiama: pirmoje vietoje dėmesys skirtinas užsienio politikai, o visa kita ne taip jau svarbu. Būtu demokratas ar respublikonas, bet jei tavo "užsienio politika gera" (lietuvišku požiūriu, kad ji būtų naudinga Lietuvos išlaisvinimo interesui), -- tai tu būsi mums maždaug vienodai geras ir remtinas.

Tokios mintys amerikiečių viešojoje nuomonėje be abejo yra kiek keistos: Jos nerodo, kad balsuotojų masės būtų pilnai politiškai subrendusios ir pasiryžusios gilintis į visos bendrosios politikos reikalus, taigi, ir į savo pačių rytdienos likimą. Iš tikrųjų, politika nėra taip lengvai atskiriama ir vargu ar skirtina. Greičiau galėtų kita visuomeniniuose moksloose jau nuo seno prieita išvada: gera ekonominė ir aplamai vadinamoji vidaus politika yra pirmoji garantija gerai ir stipriai užsienio politikai. Be visapusiškai geros vidaus politikos ir sveiko ją atremiančio visuomeninio pamato negali būti geros užsienio politikos. Jei šį dėsnių kas laikytume ir kiek vienšališkai ir ne be išimčių, tai vis dėlto turbūt sutiksime, kad šiaip ar taip užsienio ir vidaus politika visada yra labai glaudžiai susijusi ir plaukia viena iš kitos, -- ir daugiau plaukia nuo vidaus prie užsienio, negu nuo užsienio prie vidaus.

Kai sveikos ir stiprios tavo namų sienos, tai ir po užsienį gali laisviau švaistytis...

Amerikiečių visuomenė, ypač jos respublikoniškoji dalis, daugiau pabrėžė užsienio politikos svarbą gal ir dėl to, kad tai patogia nukreipia balsuotojų dėmesį nuo vidaus ekonominės ir socialinės politikos reikalų, nuo įvairių daugiau ar mažiau būtinų gilesnių reformų pravedimo,

kur interesų skirtingumai daug aštriau pasireikštų. Tad apie juos geriau nekalbėti, neaštrinti, neardyti vienybės, o į fokusą perkelti "užsienio politikos" reikalus, kur skirtumai gana maži, nors kartais dirbtinai drammatizuojami.

Bet lietuviams, tvirtino mūsų spauda, "aišku savaime", kad pirmutinėje ir svarbiausioje vietoje turi eiti užsienio politikos klausimai ir tuo reikalu kandidatų nusistatymai. Ir čia buvo net juokinga. Kai palyginau lietuvių respublikonų ir lietuvių

pasirinkimas nelabai įvairus.

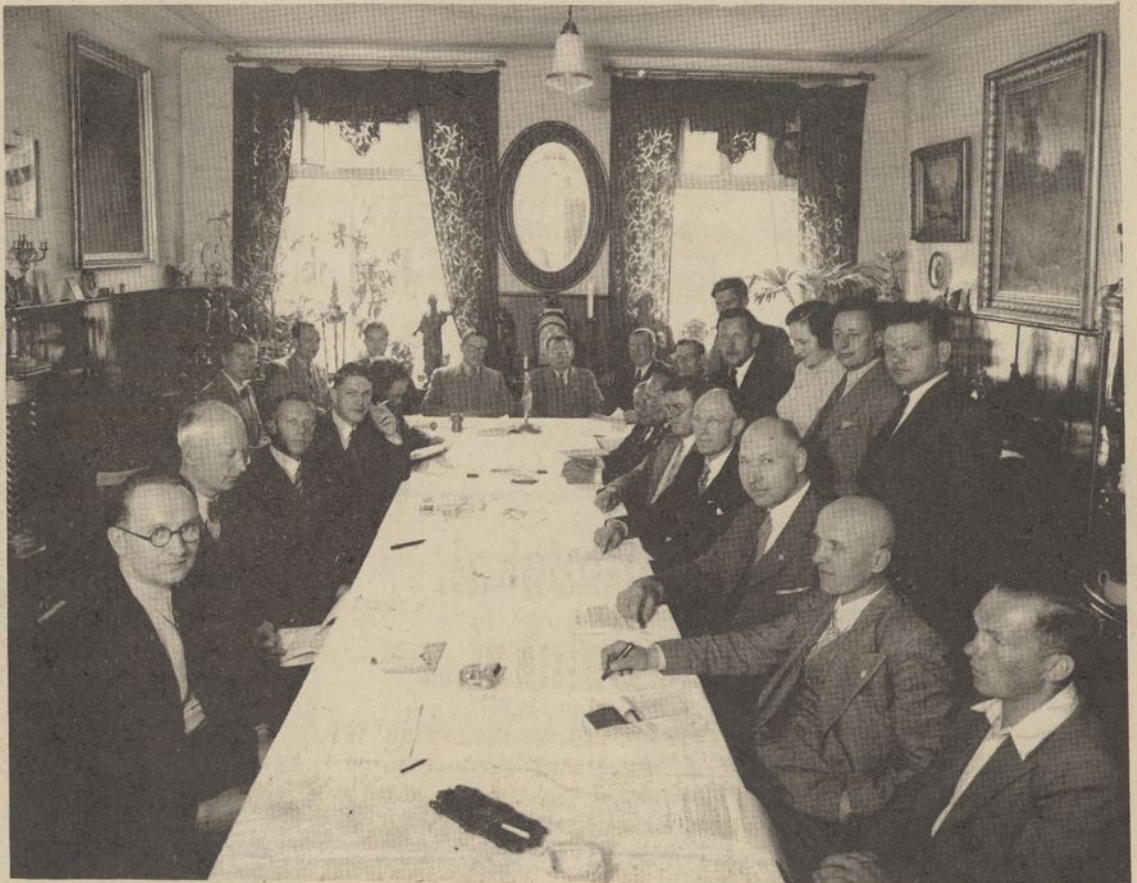
Išskyrus vieną kitą rimčiau dokumentuotą rašinį, ypač mūsų katalikiškoje spaudoje, vidaus bei ekonominės ir socialinės politikos reikalų mes beveik nė negalvojome. O jie vis dėlto yra svarbūs, šio krašto piliečiams pirmiečiai, -- ir ne kas kitas, o jie yra priežastimi to, kad ir mes praityje skirstėmės ir ateityje skirstysimės į skirtingų partijų rėmėjus. Tai yra visai teisinga ir natūralu. Apie tai jau teko kalbėti ankstyvesniame dar priešrinkiminiame straipsnyje. Taip skirstosi ir amerikiečiai, nors čia vis tebėra daug pertvėgimų iš vienos partijos į kitą,

--Ką pasakysit, Dėdė Samai, dėl mano projekto atjauninti Laisvės statulą?

demokratų būrelių rinkiminius skelbimus, plakatus ir etiketes, tai buvo maždaug tas pats: ir vienu ir kitu kandidatai pasisako už sustiprintą kovą prieš komunizmą, už geresnę Amerikos apinklavimą komunizmui atspirti, už taikos išlaikymą ir už gerus linkėjimus pavergtoms tautoms išlaisvinti. Taigi, programa maždaug ta pati ir

daug neapsisprendusių, kadangi partijų programos nėra iš esmės baisiai skirtingos, nors jos palaipsniui skaidosi, ypač demokratų partijoje. Čia auga ir auga vadinamasis "liberalų" sparnas, kairiosios grupės, o taip pat tuo tarpu dar negilus ir nedrausmingas, bet vis sąmonėjančis darbininkų unijų politinis apsisprendimas.

Pasaulio Lietuvių Kongrese, įvykusiame prieš 25 metus Lietuvoje, suvažiavę ir įvairių kraštų lietuvių laikraštininkai daug diskutavo lietuviškos spaudos išsivijoje išsilaikymo klausimu. Štai vieno tokio posėdžio, įvykusio Klaipėdoje, Viktorijos viešbuty, dalyviai, tarp kurių atpažįstami šiandien Amerikoje gyvenantieji laikraštininkai: Alantas, Pronskus, Karpius, Šimutis, Obolėnas, Rastenis, Trečiokas.

Visa tai turės didėjančios įtakos visai krašto politikai, o per ją ir užsienio politikai. Amerikos kapitalistinė sistema, kaip teigia pranašai ir kiti kiaušingalviai turės peryventi vis daugiau reformų, ir man būtų nuostabu, jei šių dienų pasaulyje dar galėtų ilgai išlikti vadovybės sen, Goldwaterio tipo peršamas McKinley laikų konservaty-

koje. Na, ir ne vienas norime pasirodyti "poniškesniais", negu esame...

Skaitytojų tarpe iškilus abejonių ar nepasitenkinimo užimta per griežta ir per vienašališka linija, DIRVOS vedamajame (Nr. 124) buvo paaiškinta, kad tai toks buvęs ir laikraščio leidėjos Vilties Draugijos valdybos nusistatymas. Ji posėdyje apsvačiusi

skaitytojas ir jo artimesnis bendradarbis turėjau kiek kitokias pažiūras ir tebe manau, kad Vilties valdybos nusistatymas neišvengiamai ir toliau daug kam bus kontraversinis. Aišku, kad ji, kaip laikraščio leidėja ir savininkė, turėjo pilną teisę tokį savo nutarimą padaryti. Galėtume tik pageidauti, kad savo nutarimo išvada ji pati būtų tinkamai išdėdžiusi patsiems lietuvių visuomenės dėmesui. Ar bent pavedusi keliems kompetetingiems asmenims giliau iširti

(Nukelta į 7 psl.)

PRINOKĘ RUGIAI

Mūsų gyvenimui Amerikoje gal tik vokiečių apysakos pavadinimas -- Fluss ohne Ufer (upė be krantų).

Seniausi Amerikos lietuviai tie, kurie prisimena, kada doleris buvo doleris ir jų neturėjo.

Nervuotas žmogus tai ežys, kuris savo dygliais save aižo.

Žmonės, kurie mėgsta "armonikas atidaryti", paprastai, nekokie muzikantai.

Nosį riesti ir nosi kišti, coliais skirtumas nedidelis, bet, žiūrėk, kokios milžiniškos pasėkos!

Ipratimas mus kausto švelniai ir iš lėto, bet po to, ir su dinamitu pančių nenutrenksi.

Amerikos pramonė pagamina dalykų, kurių amžiu užtektų, jei per metus jie "nepasentų".

Kinų patarlė sako kad, geriau nieko nedaryti, negu niekus daryti.

V.

--Tai atsitinka kas ketvirti metai, renkant JAV prezidentą, nes mudu su žmona niekad nebūname vienos nuomonės dėl kandidato!

vizmas. Ar ne pamokantis buvo gero lietuvių draugo ir užsienio politikos koncepcijomis mums greičiau palankaus senatoriaus Knowlendo likimas? Prieš porą metų jis sugadino savo politinę karjerą ir žiauriai pralaimėjo Kalifornijos gubernatoriaus rinkimus, išeidamas su prieštvanine socialine programa ir šiais laikais nebeatlaikomais nusistatymais siaurinti darbo unijų laisvę.

JAV prezidentinių rinkimų reikalus ir, kaip toliau rašoma, "visi valdybos nariai rado, kad R. Nixono ir C. Lodges išrinkimas Lietuvai ir lietuviams, kovojant prieš komunistinį pavergimą, pasirenkami iš esamų kandidatų, yra naudingesnis. Taigi, tie parinkti geresni kandidatai ir siūlomi rinkti..."

Čia pat buvo paneigti kažkieko DIRVAi daryti užmetimai, jog ji pasidariusi respublikonų partijos "nuosavybe" ar "išrikiavusi į jos priklausomybę". Niekad nesu daręs tokių absurdiškų užmetimų (jeigu tokių tikrai buvo), bet kaip laikraščio

Tačiau mums tai vis atrodo nesvarbu, mums pirmiausia rūpi, "kas geresnis" užsienio politi-

...tik Stroh's verdamas tiesiogine ugnimi
...verdamas prie 2000°!

Virimas, kurį jūs matote vykstant katile, yra sukeltas tiesioginės ugnies kaitalo apačioje. Ta kraštutinė kaitra ištraukia puikiausią skonį iš puikiausių produktų... padarydama Stroh's švelnesnį ir švelnesnį. Pasimėgauk gaivinančiu skirtumu vienintelio Amerikoje gaminami virto alaus šiandien!

JUMS PATIKS

Stroh's

JIS ŠVELNESNIS

The Stroh Brewery Company
Detroit 26, Michigan

Aldona Stempužienė, koncertuodama Argentinoje, nepamiršo aplankyti lietuvių kultūrinės įstaigos. Nuotraukoje ją matome su Argentinos Lietuvių Centro ansamblio mokytoja Ona Ožinskienė ir jaunom ansamblietėm Dr. J. Basanavičiaus bibliotekoje.

P. Ožinsko nuotrauka

LIETUVOJE NUO POLIO LIGOS PASKIEPYTA 550,000 VAIKŲ

Montrealio Universiteto profesorius Dr. V. Pavlanis moksliniais tikslais buvo išvykęs į Europą. Grįžęs davė pasikalbėjimą Nepriklausomai Lietuvai, kur apie poliomyelito ligą sako:

— Pagrindinis mano kelionės tikslas buvo tarptautinis poliomyelito kongresas Kopenhagoje, bet tos kelio-

nės metu aš aplankiau kai kurias laboratorijas, kuriose daromi tyrinėjimai poliomyelito srity.

Kongreso tikslas buvo pasidalinti duomenimis apie skiepimą prieš polio ir surasti geriausius būdus visiškai panaikinti tą ligą. Amerika, Anglija, Prancūzija ir Vokietija iki šiol naudojo vien Salk skiepus. Šie skiepai apsaugo 90% nuo paralyžių. Tuo tarpu kraštai, kurie negali pagaminti Salko skiepo, nes jie brangiai kaštuoja, vartoja kitus amerikoniškus, Dr. Sabin iš Cincinnati, skiepus. Tie skiepai irgi apsaugo iki 90%. Bendra kongreso nuomonė buvo, kad vartojant abu skiepus, galima apsaugoti vaikus visu šimtu nušimčių.

Šitoj konferencijoje visi atnešė savo patyrimus, kad galėtų geriau pavartoti skiepus prieš poliomyelitą. Abi rūšys skiepo išrastos JAV. Dr. Salk Pittsburghe ir Dr. Sabin Cincinnati, Ohio. Taip pat visi gerai kontroliuoti bandymai yra atlikti Amerikos kontinen-

te. Rusai vartodami Dr. Sabin amerikoniškus skiepus, paskiepijo 80 milijonų žmonių. Lietuvoje iki pereinamųjų metų rusai paskiepijo 550,-

000 vaikų ir Lietuvoje paskutiniaisiais metais poliomyelito skaičius žymiai sumažėjo. 1955 metais Lietuvoje buvo 427 polio susirgimai, 1956 — 354, 1957 — 172,

1958 — 286 ir 1959 metais po masinio skiepavimo tik 61.

Idomu pastebėti, kad Lietuvos skiepimą ir tyrinėjimus pravedė rusai. T. S.

Podsedlovskij ir N. S. Uspenskij. Nejaugi nebuvo nė vieno lietuvio, kuris domėtųsi tuo darbu? Tų dviejų rusų daktarų antraštas duotas — Vilnius."

BOSTON

Bostono mokyklų šachmatų pirmenybės prasideda gruodžio 10 d., 9 val. ryto, Cambridge "Y". Dalyvauti gali visų Bostono ir apylinkės mokyklų mokiniai. Reikalaujama, kad būtų vietos gyventojas, lankytų bet kurią vidurinę mokyklą ir mokėtų bent kiek žaisti. Kiekvienam bus progos išbandyti savo sugebėjimus šachmatuose. Yra tikra, kad beveik kiekvienas ras už save silpnesnių. Jokio mokesčio už dalyvavimą, tik prašoma, kas turi, atsinešti savo šachmatus.

Lietuviai Bostono mokyklų šachmatų varžybose jau sudarė gražų vardą. Praeitais pirmenybės, kurios buvo baigtos vasario mėn. pradžioje, laimėjo Algis Makaitis. Jis už laimėtą Bostono mokyklų čempiono vardą buvo pagerbtas Massachusetts šachmatininkų metiniam suvažiavime, vasario 22 d.

Be jo baigminėse varžybose dalyvavo dar Juozas Venckus, Gintaras Karosas, Algirdas Leonavičius.

1958 m. pirmenybėse Gediminas Kuodis laimėjo antrą vietą. 1957 m. Saulius Vaičaitis, Edmundas Spirauskas ir Ged. Kuodis laimėjo antras vietas savo grupėse.

Laukiama, kad ir dabar į mokyklų pirmenybes stot nemažas būrys Bostono lietuvių moksleivių.

Algis Makaitis, 15 m., stoja ginti turimą mokyklų meisterio vardą. Dalyvaus Algirdas Leonavičius 14 m., Kazimieras Vaičaitis 16 ir kt.

Informuotis pas K. Merkių, tel. AN 8-1282.

Dirvą pasiūlyk savo
kaimynui susipažinti

NOW!
4 1/4%
PER ANNUM
on ALL ACCOUNTS
4 3/4% EARNING ON PREPAID SAVINGS
Effective Jan. 1, 1960
FREE ALUMINUMWARE WITH \$500.00 OR MORE
ST. ANTHONY
SAVINGS & LOAN ASS'N.
1447 S. 49 Court, Cicero, Ill.
Tel. Bishop 2-1397
HOURS: MONDAY 9 to 8
TUESDAY, THURSDAY, FRIDAY 9 to 5
SATURDAY 9 to 1
WEDNESDAY CLOSED

LIETUVIŲ KLUBAS ir SVETAINĖ

Lietuvių Svetainėje renkite lietuviškus parengimus, o poilsį praleiskite tarp savųjų Klube.

— Cleveland —

6835 Superior Avenue

EX 1-1143

LOS ANGELES

Atgaivinamas Lietuvių Kultūros Klubas

Gražiai veikęs ir gyvavęs Lietuvių Kultūros Klubas 1954 ir 1955 metais, kuriam tuo laiku vadovavo rašytojas Jurgis Gliuda, kurį laiką dėl tam tikrų priežasčių savo veiklą buvo sustabdęs. Šis klubas atgaivinamas. Atgaivinamo klubo pirminis susirinkimas įvyks 1960 metų gruodžio 17 d., šeštadienį, 6 val. 30 min. Lietuvių Bendruomenės Centro patalpose, 4415 Santa Monica Boulevard. Paskaitą skaitys rašytojas Jurgis Gliuda. Šis susirinkimas (ir visi kiti šio klubo susirinkimai ateityje) yra atviri visiems lietuviams.

lv.

Birutiečių rudens balius

D. L. K. Birutės Draugijos ruoštas rudens balius praėjo dideliu pasisekimu. E. Sakalauskiene ir P. Peterienė, gražiai išpuosta salė davė daug jaukumo, o gausiai apkrauti stalai ir ponių gražus pasipuošimas sudarė labai iškilingo baliaus nuotaiką.

P. Armonienė puikiai išpildė meninę programą. Miela dainininkė daug prisidėjo prie baliaus pasisekimo, neimdama jokio atlyginimo. Akompanavo sulietuvėjusi amerikietė A. Dotts, taip pat neimdama jokio atlyginimo. Joms priklauso didelis ačiū. Nepamainomi baro darbuotojai — K. Liaudanskas, V. Tamulaitis ir P. Peteris visą vakarą vaišino svečius.

Nedidelis birutiečių būrelis įstengia surengti įdomius balius, sudaryti jaukią nuotaiką. Ir jie kas metai darosi vis populiarešni. O iš pelno siunčiami siuntiniai už geležinės uždangos atneša daug džiaugsmo į vargą patekusiems.

V. Irl.

ELEKTRINIAI REIKMENYS

sako
"Linksmų Kalėdų"
kiekvieną dieną

* electric refrigerator

* electric blanket

* electric dryer

* electric frypan

* electric range

* electric dishwasher

Pragiedrink dienas įsigydamas tai, ką mėgstate. Visi tie nepatogumai greit pašalinami, beliepsniai elektriniai reikmenys duos visus metus puikiai patarnavimą. Duok dovaną, kuri pagerina gyvenimą. Dovanok beliepsnius elektrinius reikmenis šiom Kalėdom.

The Illuminating Company
ALWAYS AT YOUR SERVICE IN THE BEST LOCATION IN THE NATION

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• Igno Malėno 60 metų sukakties minėjimą surengė Lietuvos Fronto bičiuliai Čiurlionio Ansamblio namuose. Dalyvavo virš 50 dalyvių. Apie sukaktuvinį platesnį pranešimą padarė St. Barzdukas ir J. Krališkuskas. Buvo daug sveikinimų ir geriausių linkėjimų.

• Dr. E. Lenkausko telefonu numeris, kada pranešime apie jo paskirimą Clevelando Universiteto ligoninių ausų, nosies ir gerklės skyriaus direktorium, buvo klaidingai atspausstas. Telefonas yra GR 5-2266.

• Gruodžio 10 d., 7 val. Lietuvos svetainėje įvyks paskaita "J. Jablonskis — bendrinės lietuvių kalbos kūrėjas". Paskaitą skaitys St. Barzdukas J. Jablonskio darbai ir gyvenimas bus pailiustruoti ekrane. Kviečiame skaitlingai dalyvauti.

AR RINKIMUS NULEMIA
TIK "UŽSIENIO POLITIKA"

(Atkelta iš 5 psl.)

Amerikos užsienio politikos problemas, iš kurių skaitytojai galėtų, įvairius faktus ir skirtingas nuomones sulęginę, apsispręsti, už ką geriau balsuoti. Tai gal būtų net demokratiškiau. Dabar penki asmenys iš anksto nutarė, kokie kandidatai "lietuviams ir Lietuvai gali būti naudingiausi", katras iš dviejų yra "geresnis", lyg tai nebūtų dar kiek abejotinas dalykas ir vertas bent platesnio pasvarstymo.

Jau man labiau patiko kolega V. Rastenis, kuris bandė giliau pagrįsti nusistatymą, jog respublikonų kandidatai yra "geresni" už demokratų. Ne vienas rasime priekaištų ar stačiai nesutiksime ir su jo išvedžiojimais, bet pagerbsime bent pasiryžimą savo simpatijas kiek esmiškiau paremti.

Bet jo padėtis buvo dar kelesnė, ir net du kartu jis pats atsispašė, kad įsileidžias į šią agitaciją, nors ir nebūdamas Amerikos piliečiu, o tik užsieniečiu, nuolatiniu rezidentu. Žinome ir priežastį: tai amerikoniškas paradoksas, kad vienos informacijos bei propagandos įstaigoms priimtini tik piliečiai, o kitoms pageidaujama nepiliečių. Bet jis teisingai atspėjo galimus rinkėjų priekaištus. Savo aplinkoje aš pats girdėjau porą skaitytojų niurnant: kodėl sveitimšalis taip atvirai kišasi į Amerikos vidaus reikalus ir rinkiminę agitaciją?

Jei daryčiau kokį priekaištą ar reikščiau abejonę, tai tik dėl klausimo, ar būtų tikslinga ir visiems priimtina, jeigu be būtino reikalo tokią vienšališką ir partišką poziciją užima lietuvių veikėjas, kuris yra bendrinio organo Lietuvos Nepriklausomybės Tautos valdybos pirmininkas. Tokiu atveju aš ne tik abejojčiau, bet tikrai manyčiau, kad taip nedarytina.

O dėl maišymosi į rinkiminę agitaciją, tai čia galėtume prisiminti neseniai mirusio anglų darbiečių partijos vieno iš vadų Aneurino Bevano pusiau juokais, pusiau rimtai pasakytą kalambūrą: "Yra neteisinga (unfair), kad europiečiams neleidžiama dalyvauti Jungtinių Valstybių prezidento rinkimuose, nes jų likimas daugeliu būdų yra rankose asmenų, kuriuos išsirinko vieni amerikiečiai"...

Vis labiau stiprėjant pareiškimams apie American World Leadership idėją, nenuostabu, kad ilgainiui ir europiečiai, ir azijiečiai, ir afrikiečiai ims reikšti pagrįstų pretenzijų, jog pagal demokratinę dvasią ir jiems būtų leidžiama nors šiek tiek dalyvauti savo augščiausių lyderių rinkimuose...

• Dailiojo skaitymo ir deklamavimo varžyboms, kurios įvyks gruodžio 11 d., 3:30 v. šv. Jurgio parapijos salėje, laimėtojams asmenines premijas paskyrė: J. Muliolis (Mull) — 25 dol. Po \$10.00 — A. Augustinaičienė, O. Karnėnienė ir Dr. Ramanauskas ir ponis, Dr. H. Brazaitis ir ponis. Po \$5.00 — V. Gruzdienė, P. Mikšiai, DeRigther ir Lietuvos klubo direkcija. J. Urbšaitis — 4 dol., J. Januliai — 3 dol.

Knygomis: Dirva, A. Lūža, J. Urbšaitis. Kun. Dzeboraitis metinę "Eglutės" prenumeratą.

Premijos laimėtojams bus įteiktos jų vardu.

Varžybų vertinimui sudaryta komisija iš Z. Peckaus — pirm., p. Mackelienės, E. Vodopalienės, H. Stasaus ir A. Gailiūšio.

• Tautinių grupių festivalis įvyks vasario 12 d. Lietuvius atstovaus Čiurlionio ansamblis.

• LSK žaibo Clevelando tėvų-rėmėjų komitetas sudarytas iš šių asmenų: K. Karalis — pirm., J. Damušis, O. Jókubaitienė V. Čiurlionis ir F. Eidimtas.

• Pranešimas ramovėnams. Centro Valdyba ruošiasi pagaminti L. V. S. Ramovės ženklelį. Visi ramovėnai, norintieji įsigyti ženklelį, gali pamatyti ženklelio projektą ir įmokėti pinigų išdininkui A. Mikoliūnui sekmadienį, š. m. gruodžio mėn. 11 d., šv. Jurgio parapijos salėje, tuoj po lietuviškų lamalų. Turime terminuota pranešti centro valdybai. Ženklelio kaina 3 dol. 50 ct.

Savininkas parduoda namą

Lietuvių naujos parapijos rajone, 4 mieg. ir 1½ vonios bungalov. Langinės, užuolaidos, kilimai. Kaina \$22,500. Kreiptis: 18028 Hiller Ave., KE 1-8251. (142)

Clevelando jaunųjų skaučių būrelis su vadovė Juškėnaite ir Karaliute.

V. Plodžinsko nuotrauka

• Reikalingi trys apskurūs real estate pardavėjai — vyrai ar moterys, vakarų pusėje veikiančiai įstaiagai. Bus apmokėti, turi būti piliečiai, virš 21 m. amžiaus. Šaukti Top Realty — AT 1-2090 susitarimui. (142)

• Reikalinga vyresnio amžiaus moteris dviem mėnesiams (tuojau po naujų metų) prie 6-ųjų ir 4 metų vaikų. Skambinti tel. YE 2-8388. (140, 142)

Parduodamas namas
Dviejų šeimų — 964 E. 78 St., netoli St. Clair. Po 6 ir 6 kambarius. Didelis sklypas su vaismedžiais. Parduoda savininkas. (142)

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

Geriausie sveikinimai ir linkėjimai visiems mūsų draugams ir rėmėjams

LOUISVILLE TITLE
INSURANCE CO.

The Louisville Title Bldg., 118 St. Clair Ave.,
N. E. Phone: MA 1-2075

Listen to Rudolph Ringwall and his "Memorable Music" WJW Radio, Monday thru Friday,
7:05-7:30 P. M.

AUTOMOBILISTŲ DĖMESIUI!

1304 East 9 Str., prie pat

St. Clair, telef. TO 1-1673 atidarytas naujas, erdvus, lietuviškas garažas

Quik Auto Service, Inc.

TAISOME VIETINIŲ IR UŽSIENINIŲ AUTOMOBILIUS

Taisoma moderniausiomis priemonėmis stabdžiai ir visi stabdymo mechanizmai, išmetimo vamzdžiai ir duslintuvai — "mufflers", motorų reguliavimas — "tune-up" ir analizavimas, vožtuvų šlifavimas, radijo ir visų elektros įrenginių taisymas.

Darbas atliekamas greitai, sąžiningai ir žemomis kainomis PRANO GRIGONIO priežiūroje.

Atidaryta kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 8 val. ryto iki 7 val. vakaro

MES DUODAM EAGLE STAMPS

EAGLE STAMPS VISADA PADIDINA SUTAUPAS

the MAY *co's*NOW
3BASEMENT *stores*

DOWNTOWN—PUBLIC SQUARE

CEDAR CENTER — RIDGE AND RIDGEWOOD DRIVE

Žaislai... Aprūpink Kalėdų senelį paku iš šių, biudžetui pigių kainų

LARGE BUS No. 9-3 88c	ROCKET JEEP No. 9-4 88c	DUMP TRUCK No. 9-5 88c	FIRE ENGINE No. 9-6 88c	JAGUAR No. 9-9 88c
OLDTIMER CAR No. 9-10 88c	CONVERTIBLE CAR No. 9-17 88c	CESSNA AIRPLANE No. 9-22 88c	STATION WAGON No. 9-31 88c	TOW TRUCK No. 9-41 88c
SHOE-HORN BRUSH No. 9-42 88c	REPAIR TRUCK No. 9-45 88c	BOAT, TRAILER, CAR No. 9-46 88c	SEWING MACHINE No. 9-52 88c	CARPENTER SET No. 9-53 88c
PAINT BY NUMBER No. 9-59 88c	COLORING BOOK No. 9-60 88c	PONY TAIL DOLL No. 9-70 88c	MEGO PALS No. 9-71 88c	DOLL (DRINK & WET) No. 9-74 88c
ROLLER SKATES No. 9-89 88c	HEAVY GAUGE STEEL 88c	LEATHER-CRAFT No. 9-55 88c	PAINT SET No. 9-54 88c	DRINK AND WET DOLL 88c

88^c
EACH

DIRVA

Nr. 140..

1960 m. gruodžio 7 d

KAS IR KUR?

• **Moteris**, lietuvių moterų žurnalas, leidžiamas Toronte, gruodžio 10 d. mini 5 metų sukaktį. Meninę programą išpildyti pakviestas pianistas Andrius Kuprevičius. Sukaktuvių metu bus įteikta premijos už geriausius rašinius.

• **Dail. P. Dagio** darbų paroda vyksta Toronte nuo gruodžio 1 iki gruodžio 11 d. Meno mokyklą jis yra baigęs dar Lietuvoje.

• **Dail. J. Akstino** darbų paroda bus atidaryta Montrealyje, gruodžio 17 d. Aušros Vartų salėje.

• **Solistė Juzė Augaitytė**, iš Philadelphijos, kaip kalėdinę dovaną, Dirvą užsakė savo artimiesiems.

• **Jonas Bagdžiūnas-Borden**, kaip Kalėdinę dovaną, u.s.k.ė Dirvą savo artimam bičiuliui K. Žukauskui.

VIS DAR REMIA KIRŠINTOJUS

"Memeler D a m p fboot" praneša, kad Vakarų Vokietijos prezidentas Luebke apdovanojęs Richardą Meyerį pirmo laipsnio "didžiojo nuopelnų kryžium".

Kas yra Richardas Meyeris, lietuvių visuomenei nereikia ilgai aiškinti. Tai vienas aršiausių kiršintojų prieš Lietuvą ir lietuvių, buvęs uolus nacių agentas, dabar dedąsis "nukentėjusiu" nuo nacionalsocialistų! Beje, ir pats Memeler Dampfboot", išėinas du kartus per mėnesį Oldenburge, šiandien laiko save nacionalsocialistų auka: ir jis nepaprastai nuo nacių "nukentėjęs" ir, turbūt, gavo kompensaciją iš Vakarų Vokietijos respublikos kasos....

R. Meyeris yra "memelenderių" organizacijos Vakarų Vokietijoje pirmininkas ir, kartu su "Memeler Dampfbootu", varo savo kiršinimo darbą toliau.

Apgailėtina, kad Vakarų Vokietijos atsakingi sluogsniai ne tik neatsiriboja nuo tokių kiršintojų, bet dargi juos demonstratyviai kompensuoja ordiniais. Kai "Memeler Dampfboot" minėjo 10 metų sukaktį nuo to laiko, kai po karo vėl pasirodė Vakarų Vokietijoje, ši buvusį stropų nacių organą telegrama laikė reikalinga pasveikinti ir kancleris Adenaueris.

MOKYTOJŲ PAKEITIMAI PUNSKĖ

Nuo lapkričio 16 d. Punske Vid. mokyklos lietuvių kalbos mokytojas Stoškeliūnas perkeltas į Vidugirų pradžios mokyklą, o jo vieton atkelta Aleksijūtė, Vilniaus Pedagoginio Inst. II-ro kurso studentė (repatriantė).

P. Stoškeliūnas buvo baigęs Vytauto Didžiojo Universitetą Kaune. Turėjo 15 metų mokytojo praktikos.

Dirvą pasiūlyk savo kaimynui susipažinti

Jonas Norkaitis, nepriklausomos Lietuvos laikais ėjęs įvairias atsakingas pareigas, ilgiausiai tvarkęs užsienio prekybos reikalus, su savo šeima dabar gyvena Vokietijoje, įsigijęs ir sumaniai vedąs plytinę. Nuotraukoje Jonas ir Kazė Norkaičiai su sūnum Jonu.

Chicago lietuvių veikėjai V. Šimkus, Stakauskas, Ilčiukas.

Z. Degučio nuotrauka

Skautinė Rūta Kuprevičienė (kairėje) Toronte skautų suruoštoje parodėlėje rodo kanadiečių skaučių viršininkei lietuvių rankdarbius. Dešinėje lietuviai skautai tautiniuose rūbuose.

V. Bubelio nuotrauka

Solistė A. Stempužienė viešint Argentinoje, jos pagerbimui Buenos Aires įsikūręs inž. J. Ramanauskas su žmona suruošė argentinieškus pietus (asado-barbeque) savo užmiestinėje rezidencijoje. Nuotraukoje viešnia tarp Argentinijos lietuvių. Sėdi iš kairės: arch. Lidia Petravičienė, mokyt. A. Ramanauskienė, Aldona Stempužienė ir mokyt. St. Šimėnaitė. Stovi: Jonas Pranskūnas, inž. A. Gabrėnas (iš New Jersey), Rasa Kairelytė, A. Janulaitis, A. L. Balso red. K. Norkus, mokyt. O. Kairelienė, inž. V. Gogelis, Gogelienė, inž. Ramanauskas ir dr. A. Kairėlis.

P. Ožinskio nuotrauka

Sveikink savo artimuosius per Dirvą

Artimųjų daug, o visiems tikrai nespėsi parašyti sveikinimo kortelių. Pasveikink juos per laikraštį. Tokį sveikinimą skaitys tūkstančiai Dirvos skaitytojų, jų tarpe skaitys ir jūsų artimieji. Ir kainuos nedaug. Už sveikinimą, kuris tilps į dviejų Dirvos skilčių ir dviejų colių aukščio plotą, jūs mokėsit tik \$5.00. Tai pats pigiausias ir daugiausia asmenų pasiekiantis sveikinimo būdas. O neabejotina, ir savam laikraščiui parama.

Ypač šiuo sveikinimo būdu turėtų pasinaudoti lietuviškos organizacijos.

Švenčiniai sveikinimai, kad laiku pasiektų skaitytojus, Dirvos redakcijoje turi būti gauti iki gruodžio mėn. 10 d. Iki to laiko atsiųsti šventiniai sveikinimai bus laiku į laikraštį įdėti ir laiku pasieks skaitytojus.

DETROIT

Pamatyti buvo verta

Šio mėn. 3 d. L. T. S. Detroito skyriaus pastangomis buvusio lietuvių svetainės salėje buvo demonstruojama lietuviška filmas, vaizduojanti lietuvių jaunimo mokslo židinį — Vasario 16 gimnaziją ir sporto olimpiadą, įvykusią 1938 m. Kaune.

Stebint gimnazijos aplinką ir jos veiklą, išpūdis blankokas, nes toji gimnazija yra vargo mokykla, vargingai išsilaikanti iš geraširdžių lietuvių aukų. Tačiau ten atliekamas neįkainojamas darbas tautos atečiai.

Visai kitas išpūdis stebint sužydėjusios Lietuvos, į kurią, vykstant olimpiadai, buvo nukreiptas viso pasaulio dėmesys. Čia praeis prabėga šaunus sportininkų paradas, narsiųjų krepšininkų kovos su lenkais, latviais, italais, suomiais ir kt. Džiaugiesi jų laimėjimais, pamatai iškaras iš jojimo, plaukimo, šokimo su kartim ir kt. lenktynės. Stebi laisvę išaugusius puošnius rūmus, širdžiai artimus ir žavingus gamtos vaizdus. Tiesiog jautiesi kaip išsvajotoj pasakų šaly ir, rodos, niekada nenusibostų visa tai žiūrėti. Labai vykęs ir be mažiausių priekaištų B. Railos įkalbėjimas. Nedvejo jant galima tvirtinti, kad, pamatę šią filmą, vyresnieji atjaunėjo, o jaunieji išaugo ir sustiprėjo.

Tik labai gaila, kad šia proga negausus lietuvių skačius tepasinaudojo, o pamatyti tikrai buvo verta.

Nepraleistinas minėjimas

Kaip jau buvo praeitą savaitę Dirvoje rašyta, reikia priminti, kad šio mėn. 11 d. (sekmadienį) 12 val., tuoj po šv. Antano parapijos bažnyčios pamaldų, buvusio lietuvių svetainės didžiojoje salėje Detroito Lietuvių Organizacijų Centras rengia Lietuvos Steigiamojo Seimo sukakties minėjimą.

Kalbės būvę minomo seimo atstovai: prel. M. Krupavičius, ir pulk. K. Žukas. Iš juostos bus perduotos a. a. prezidento A. Smetonos, rašytojos G. Petkevičaitės ir prezidento A. Stulginskio pirmame Steigiamojo Seimo posėdy pasakytos kalbos. Pasirodys ir Detroito lietuvių meninės pajėgos. Įėjimas nemokamas.

Su "Žvakide" į Chicago "Alkos" Dramos Sambūris, sužavėjęs detroitieškus A. Škėmos "Žvakidės", dviejų veiksmų vaidinimo pastatymu, Chicago Menininkų Klubas pakviestas vyksta į Chicago ir duos spektaklį

Jaunųjų šventė

Šio mėn. 18 d. p. p. buv. lietuvių svetainės salėje organizuojama šeštadieninė lituanistikos mokyklos mokinių eglutė.

Programą atliks patys mokiniai, mokytojų vadovaujami. Kalėdų senelis vaikuičiams dalins dovanas ir suteiks daug džiaugsmo.

Tėvai, neleidžiantieji vaikų mokyklon, norintieji savo mažiesiems suteikti džiaugsmą, įteikiant per Kalėdų senelį dovanas, prašomi užsiregistruoti V. Paužos krautuvėje ir įmokėti 1 dol. neveliau šio mėn. 11 dienos.

Paskutinė proga jaunimui

Pereitą sekmadienį į organizuojamą jaunimo chorą užsiregistruo 17 jaunuolių. Paskutinė registracija bus vykdoma YMCA patalpose (prie Clark park) šio mėn. 11 d., sekmadienį, 2 v. p. p. Jaunuoliai (studentai ir vid. mokyklų mokiniai) kviečiami nepraleisti paskutinės progos, nes palavinti balsą ir klausą yra labai naudinga.

K. Jurgutis

Geriausią kalėdinę dovaną yra knyga

Tokios knygos yra:

Vyt. Augustino

Lietuvos vaizdų albumas

L I E T U V A

yra geriausia dovaną visokioms progoms. Albumo vaizdai kalba apie Lietuvą visiems suprantama kalba, todėl jis tinka, visiems, kas kokia kalba bekalbėtų. Albumas Lietuva yra geriausia kalėdinė dovaną visiems. Kaina — 5.00 dol.

Kun. St. Ylos —

ATEITININKŲ

VADOVAS \$4.00

Prof. Juozo Ereto —

STASYŠ

ŠALKAUSKAS \$4.00

Sibiro lietuvių

malda knygė —

MARIJA, GELBEKI

MUS 1.00

Prof. St. Šalkauskio —

ATEITININKŲ

IDEOLOGIJA \$3.00

Kalėdiniam sveikinimams

(20 atvirukų su vokais) \$1.00

Visus šiuos leidinius galima gauti užsakymus siunčiant šiuo adresu:

ATEITININKŲ

FEDERACIJA

916 Willoughby Ave.,

Brooklyn 21, N. Y.

P. S. Čekius ar money orderius išrašyti: Ateitininkų Federacija.